

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

สถานการณ์บนพื้นที่สูงในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชนเผ่าต่างๆ ทั้ง ม้ง กะเหรี่ยง มูเซอ ฯลฯ มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากมีแนวโน้มการเพิ่มของประชากรขึ้นอย่างมาก ซึ่งทำให้มีความต้องการทรัพยากรพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น บ้านเรือน ยารักษาโรค พื้นที่ทำการเกษตร และปัจจัยสำคัญคือ อาหาร โดยเฉพาะอาหารประเภทโปรตีน ซึ่งการปลูกพืชบนที่สูงไม่สามารถทดแทนความต้องการแหล่งโปรตีนทั้งหมดได้ ชาวเขาทำการหาสัตว์ป่าต่างๆ มาเป็นอาหาร เมื่อมีจำนวนมากขึ้นทำให้เกิดการทำลายระบบนิเวศน์ป่าอย่างมาก สัตว์ป่าเริ่มหายากมากขึ้น ส่วนการเลี้ยงของชาวเขาบนที่สูงพบอยู่บ้างได้แก่ สุกรพื้นเมือง ไก่พื้นเมือง ซึ่งสุกรพื้นเมืองมีการเลี้ยงไว้เพื่อเป็นแหล่งอาหารในงานประเพณีต่างๆ งานเลี้ยงผีต่างๆ เก็บไว้เป็นอาหาร หรือแม้กระทั่งเอาไว้ขาย โดยเฉลี่ย 5.2 ตัว/ครัวเรือน

ลักษณะสุกรบนพื้นที่สูงโดยทั่วไป มีสีดำ ลำตัวค่อนข้างสั้น มีเต้านมประมาณ 5 คู่ อายุการเป็นหนุ่มสาว 5-8 เดือน ลูกหย่านม ตั้งแต่ 0-10 ตัว แต่ มีเจริญเติบโตช้า เนื่องจากคุณภาพอาหารต่ำ และคุณภาพซากมีไขมันสูงมากถึง 70 % (ธีระและโชค, 2523) ปัจจัยหลักสำคัญที่ยังคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการเลี้ยงสุกรบนพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพซากดีขึ้นได้ คือ แหล่งอาหารบนที่สูง จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาหรือ ปรับปรุงพันธุ์สุกรที่เหมาะสมในการเลี้ยงการจัดการบนพื้นที่สูง เนื่องจากชาวเขาบนพื้นที่สูงต้องทำการเกษตรเพื่อดำรงชีวิตและจำหน่าย ส่วนที่เหลือใช้จึงจะนำมาเลี้ยงสัตว์ หากจะนำอาหารสุกรจากพื้นราบขึ้นไปในการเลี้ยง จะทำให้ต้นทุนสูงขึ้นไป ดังนั้นเมื่อแหล่งอาหารของการเลี้ยงสุกรเป็นข้อจำกัดที่สัตว์ต้องได้รับอาหารคุณภาพไม่ดีขึ้น อาจจะมีโปรตีนในระดับเพียง 5-10 % และสารอาหารอื่นๆ ไม่เพียงพอ ประกอบกับคุณภาพซากของสุกรบนพื้นที่สูงที่เลี้ยงโดยทั่วไปมีคุณภาพต่ำมีไขมันมาก การนำไปใช้ประโยชน์ทางสารอาหารโปรตีนได้น้อย และพัฒนาต่อยอดเพื่อการบริโภคในรูปแบบอื่นๆ เป็นไปได้น้อย ดังนั้น การปรับปรุงพันธุ์สุกรที่เหมาะสมกับการจัดการและการเลี้ยงบนพื้นที่สูง จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่ทำให้ได้พันธุ์สุกรที่นำขึ้นไปเลี้ยงในสภาพบนที่สูง ต้องเป็นพันธุ์ที่เหมาะสม ที่ต้องมีความแข็งแรง ทนทานต่อสภาพการเลี้ยงบนพื้นที่สูงที่อาหารคุณภาพด้อยกว่าปกติ ด้านทานโรค มีภูมิคุ้มกันที่ดี และที่สำคัญต้องมีคุณภาพซากที่ดี เพื่อการเป็นแหล่งโปรตีนและการการพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์อื่นได้อีกด้วย

จากรายงานของประภาสและคณะ (2548) ได้ทำการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์สุกรพื้นเมืองในภาคเหนือ พบว่าจำนวนลูกมีชีวิตต่อครอก 7.43 ตัว คุณภาพซากเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงมีชีวิต 23.13 % มีเปอร์เซ็นต์ไขมันมีชีวิต 21.71 % คุณลักษณะดังกล่าวด้อยกว่าสุกรขุนเชิงการค้า พบว่าเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงมีชีวิต เท่ากับ 37.22 % และเปอร์เซ็นต์ไขมันมีชีวิต เท่ากับ 13.20 % ประกอบกับสุกรพันธุ์พื้นเมืองเป็นอายุการเป็นหนุ่มสาวช้า และด้วยปัจจัยคุณภาพอาหารที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งแนวทางการปรับปรุงพันธุ์สุกรให้เหมาะสมสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง น่าจะสามารถใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างอวย่างยั่งยืน

ดังนั้นในโครงการวิจัยนี้ต้องการพัฒนาสายพันธุ์สุกรบนพื้นที่สูง ให้มีลักษณะลูกตก ประสิทธิภาพการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น คุณภาพซากเนื้อแดงเพิ่มขึ้น และสามารถทนทานกับสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูงได้ดี โดยอาศัยหลักการสร้างพันธุ์แบบ composite ซึ่งจะนำลักษณะที่ดีในการให้ลูกตกของสุกรพันธุ์ผสมมา เป็นสุกรสายแม่ ผสมกับสุกรพื้นเมืองบนพื้นที่สูง เพื่อให้คงลักษณะความทนทานต่อสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง และสามารถใช้อาหารคุณภาพต่ำได้ดี สุกรลูกผสมที่ได้จะถูกนำมาผสมพันธุ์กับสุกรที่มีลักษณะดีเด่นทางด้าน การเจริญเติบโตและการให้เนื้อ เช่น สุกรพันธุ์ดรูออค หรือสุกรพันธุ์เปี้ยตรง เพื่อปรับปรุง

ลักษณะการเจริญเติบโต คุณภาพซาก และเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงให้เพิ่มสูงขึ้น โครงการวิจัยในปีที่ 1 เป็นการเริ่มการพัฒนาพันธุ์สุกรพื้นเมืองที่เลี้ยงบนที่สูง นำมาผสมกับสุกรพันธุ์หมวยซานเพื่อปรับปรุงพันธุ์ให้มีจำนวนลูกต่อครอกจำนวนสูงขึ้น และมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมบนที่สูงได้ดี และเจริญเติบโตได้ดีในสภาพอาหารคุณภาพต่ำ การพัฒนาพันธุ์ต้องใช้คัดเลือก ซึ่งโครงการวิจัยใช้เวลาในการวิจัย 3 ปี จึงจะได้สายพันธุ์สุกรที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขการเลี้ยงและการจัดการบนพื้นที่สูง หลังจากหากยังมีความต้องการเพิ่มศักยภาพในการผลิตสายพันธุ์สุกรที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องสามารถนำลูกผสมดังกล่าวผสมพันธุ์แบบข้ามภายในพันธุ์เดียวกัน (intercross) เพื่อคัดเลือกสุกรที่มีลักษณะให้ลูกตก มีการเจริญเติบโตดี เปอร์เซ็นต์ซากสูงขึ้น และมีความแข็งแรงทนทาน ซึ่งจะสามารถทำต่อยอดได้ในปีที่ 4 และ 5 ของโครงการวิจัย ซึ่งจะทำให้ได้พันธุ์สุกรที่มีความเหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงบนพื้นที่สูงในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อปรับปรุงพันธุ์สุกรลูกผสมและทดสอบสุกรลูกผสมที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของการเลี้ยงและการจัดการบนพื้นที่สูง

ขอบเขตการดำเนินงาน

- 1) การปรับปรุงพันธุ์สุกรลูกผสมประกอบด้วย
 - 1.1 การคัดเลือกพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่ดีและเชื่อถือได้
 - 1.2 การผสมพันธุ์ตามแผนการผสมที่วางไว้
- 2) การทดสอบสุกรลูกผสมรุ่นที่ 1 ภายใต้เงื่อนไขของการเลี้ยงและการจัดการบนพื้นที่สูง

